

la col·laboració de la Diputació de Barcelona, i coordinat per Albert Balcells, vicepresident de l'esmentada Secció. En el solemne acte inaugural hi van intervenir, a més del president de l'Institut d'Estudis Catalans, Joandomènec Ros, i del president de la Secció Històrico-Arqueològica, Josep Massot i Muntaner, el president de la Diputació de Barcelona, Salvador Esteve, i el conseller de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, Francesc Homs. Unes denses sessions de treball, molt concorregudes i participades, es van ocupar dels diversos aspectes de la història de la Mancomunitat, des del seu origen fins a la seva supressió per la Dictadura de Primo de Rivera. Entre les ponències presentades, totes de molta qualitat, podem destacar les d'Albert Balcells sobre els presidents Enric Prat de la Riba i Josep Puig i Cadafalch; de Santiago Izquierdo sobre els antecedents de la Mancomunitat; d'Assumpció Estivill, sobre les biblioteques i les bibliotecàries; de Josep González-Agàpito, sobre l'obra pedagògica de la Mancomunitat, i de Josep M. Roig i Rosich sobre la irradiació de la Mancomunitat fora de la província de Barcelona. El tema de la normalització lingüística impulsada per la Mancomunitat, seguint les passes del que ja havia fet Prat de la Riba des de la Diputació de Barcelona, fou tractat per Josep Massot i Muntaner, que analitzà sobretot la reforma propugnada per Pompeu Fabra i els seus col·legues de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, partint dels escrits de Prat de la Riba i de Fabra i de la documentació conservada a l'arxiu de l'Institut, comparada amb la informació donada per mossèn Antoni M. Alcover al *Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana*, no sempre prou exacta. Jordi Casassas, per la seva banda, va analitzar amb brillantor les relacions de la Mancomunitat amb la intel·lectualitat del moment i amb el Noucentisme. Les actes del simposi seran publicades per la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut, a cura d'Albert Balcells.

Josep MASSOT I MUNTANER
Institut d'Estudis Catalans

«Frontera i Poesia». Tercera trobada iberoromànica. 27 d'octubre de 2014 (UB). — El matí de dilluns 27 d'octubre de 2014 va tenir lloc a la Sala de Professors de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona la tercera trobada iberoromànica, «Frontera i poesia», organitzada per José Enrique Gargallo Gil, amb la col·laboració de Maria-Reina Bastardas Rufat, Joan Fontana i Tous (Departament de Filologia Romànica), Antonio Torres Torres (Departament de Filologia Hispànica) i Xosé Afonso Álvarez Pérez (*Centro de Linguística da Universidade de Lisboa*).

En aquesta ocasió, la jornada pretenia donar veu a diversos poetes i filòlegs vinculats a territoris de frontera de l'àmbit iberoromànic; concretament, al mirandès (varietat romànica del nord-est de Portugal a tocar de la província de Zamora), al *valverdeiru* (un dels tres parlars del racó nord-occidental de la província de Càceres, al llindar de Salamanca i Portugal), al benasquès (ubicat a la cruïlla pirinenca altoaragonesa que confina amb l'àmbit gascó aranès i amb el català de la Ribagorça) i al capverdès (varietat de l'arxipèlag de Cap Verd, al llindar de la lusofonia).

Després de l'acte inaugural (9:45h-10h), la primera sessió (10h-11:30h), presidida per Xosé Afonso Álvarez, va dedicar-se al mirandès i al *valverdeiru*. Com que, desgraciadament, la primera intervenció no va poder comptar amb la presència del poeta Amadeu Ferreira, president de l'ALM (*Associação de Língua i Cultura Mirandesa*), es van visionar dos vídeos: una entrevista d'Amadeu Ferreira a una televisió portuguesa, així com un enregistrament *ad hoc* per a la trobada en què el poeta llegia i comentava una poesia en mirandès. Seguidament, l'activista cultural i poeta Antonio Corredera Plaza recità diverses poesies en *xalimegu* (denominació proposada per l'autor a l'hora de referir-se al també anomenat *valverdeiru* o *fala de Xálima*), les explicacions de les quals generaren un entranyable col·loqui improvisat, íntegrament en *xalimegu*, amb diversos assistents a l'acte que provenien del mateix indret lingüístic.

La segona sessió (12h-13:30h), dedicada al benasquès i al capverdà, i presidida per José Enrique Gargallo, s'encetà a continuació de la preceptiva pausa amb cafè (11:30h-12h). Primerament, el poeta José Antonio Saura Rami va oferir una aprofundida introducció lingüística al benasquès per a, tot seguit, recitar al públic tres composicions pròpies. En segon lloc, Pere Comellas, professor de l'Àrea de Galleg i Portuguès de la Universitat de Barcelona i traductor literari, esbossà algunes característiques del crioll capverdà, varietat que il·lustrà amb dues cançons basades en sengles poesies de B. Léza (Francisco Xavier da Cruz).

L'acte comptà amb un públic d'allò més heterogeni que gaudí en tot moment d'aquesta interessant jornada poeticolingüística que, no endebades, arribà a la seva tercera edició.

Joan FONTANA I TOUS
Universitat de Barcelona

Congrés «Manuel Menéndez y l'Asturies occidental mediu sieglu depués» (28 i 29 d'octubre de 2014). — En complir-se el 50è aniversari de la mort del dialectòleg asturià Manuel Menéndez García (1909-1962), esdevinguda el desembre de 1962, la Universitat d'Uviéu (a través del Seminari de Filoloxía Asturiana) i el Real Instituto de Estudios Asturianos (RIDEA) van organitzar dues jornades d'homenatge a l'autor de la cèlebre i recordada monografia *El Cuarto de los Valles. Un habla del occidente asturiano* (1963, 1965). Els actes —durant els quals es van presentar tres llibres— van celebrar-se els dies 28 i 29 d'octubre de 2014 a la Facultat de Filosofia i Lletres de la mateixa Universitat i a la seu del RIDEA.

La primera jornada va constar de dues sessions, una al matí de contingut lingüístic (dialectològic) i una altra a la tarda de contingut etnogràfic. A la sessió matinal van intervenir Ramón d'Andrés sobre la frontera entre l'asturià occidental i el galaicoasturià; Fernando Álvarez-Balbuena sobre la barreja dialectal al sud-occident d'Astúries i nord-occident de Lleó; María Cueto i Mónica Rodríguez, que van fer una indagació sobre els testimonis sociolingüístics dels dialectòlegs al voltant de la situació de l'asturià occidental; i Xulio Viejo, amb noves dades glotològiques, de caire cognitiu, que caracteritzen l'asturià occidental.

A la sessió de la tarda, Adolfo García va parlar de l'estructura de la família tradicional a la comarca d'El Cuarto los Valles; Jesús Suárez López va aportar dades etnogràfiques sobre materials de Manuel Menéndez; i Juaco López i Jesús Suárez van presentar el llibre *Poesía popular de Asturias (1888-1889)*, format per materials inèdits del lingüista suec Åke Munthe, que a les darreries del segle XIX va ser qui primer va descriure científicament un parlar asturià.

La segona jornada, dedicada a la història i l'arqueologia, va ser oberta per David González, amb una comunicació sobre la relació de l'arqueologia de l'occident d'Astúries amb els indicis del folklore popular. Tot seguit, l'arqueòleg Valentín Álvarez va parlar dels erudits i historiadors de l'occident d'Astúries al llarg del s. XIX. Avelino Gutiérrez, Jesús Ignacio Jiménez i Patricia Suárez van destacar les aportacions de Manuel Menéndez a l'arqueologia de la vall del riu Esva. Per la seva banda, Andrés Menéndez Blanco va fer una exposició centrada en els indicis toponímics útils per l'arqueologia de l'occident asturià; i María Josefa Sanz es va referir al fons documental del monestir d'Oubona, altre dels assumptes tractats per l'autor homenatjat.

El dia 29 a la tarda es va celebrar a la seu del RIDEA un homenatge institucional a Manuel Menéndez, amb intervencions de les autoritats universitàries i culturals, a més dels familiars del lingüista desaparegut. Es van donar a conèixer dos llibres que trouen a la llum materials inèdits de Manuel Menéndez: *El Cuarto de los Valles. Vol. III. Toponimia, refranes y conjuros*, en edició de Ramón d'Andrés i Taresa Fernández Lorences; i *Palabras y cosas de Bermiego, Quirós (1950-1961)*, en edició de Xulio Viejo Fernández. Ambdós llibres van ser presentats per José Enrique